

HORIZONTĀLIE PRINCIPI
UZŅĒMĒJDARBĪBAS ZAĻINĀŠANAS PROGRAMMAI
(T.SK. ENERGO 21-27 PASĀKUMS UN REĢIONU ENERGO 21-27 PASĀKUMS)

Mērķis un pielietojums

Materiāls *"Horizontālie principi Uzņēmējdarbības zaļināšanas programmām"* nosaka horizontālos principus **"Klimatdrošināšana", "Energoefektivitāte pirmajā vietā" un "Nenodarīt būtisku kaitējumu"**, saskaņā ar 2025. gada 11. marta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 155 "Atbalsta programmas noteikumi uzņēmējdarbības zaļināšanai, atjaunīgo energoresursu izmantošanai un energoefektivitātes paaugstināšanai" (turpmāk - MK noteikumi), kas jāievēro projekta īstenošanas laikā:

Nr.	JOMA	PRASĪBAS PROJEKTA ĪSTENOŠANAS LAIKA	PIERĀDĀMU DATU UN DOKUMENTU UZKRĀŠANA
1.	Lietus notekūdens sistēma un hidroizolācija (ja veic ēkas atjaunošanu)	lietus notekūdens sistēmu risinājumu un hidroizolācijas ieviešanu saskaņā ar Ministru kabineta 2015. gada 30. jūnija noteikumiem Nr. 327 "Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 223-15 "Kanalizācijas būves"" un Ministru kabineta 2021. gada 19. oktobra noteikumiem Nr. 693 "Būvju vispārīgo prasību būvnormatīvs LBN 200-21"	Darbiem jāatbilst LBN prasībām, pieejama tehniskā dokumentācija.

2.	Atkritumu Apsaimniekošana (ja veic ēkas būvniecību/demontāžu)	Nodod attiecīgā atkritumu veida pārstrādātājiem, paredzot, ka vismaz 70 procenti no radītajiem būvniecības (ne bīstamajiem) vai demontāžas atkritumiem tiek pārstrādāti	Noslēgtajā līgumā ar pakalpojuma sniedzējiem paredzēt šāda pienākuma izpildi; Pēc projekta īstenošanas pēc pieprasījuma ir pieejams pieņemšanas-nodošanas akts/izraksts/kvīts vai tml. dokuments, kas apliecina atkritumu nodošanu pārstrādei vismaz 70% apmērā.
3.	Azbesta izstrādājumi (ja attiecas)	Azbestu un azbestu saturošu izstrādājumu apstrādi un pārvadāšanu veic atbilstoši normatīvajiem aktiem par azbesta un azbesta izstrādājumu ražošanas radīto vides piesārņojumu un azbesta atkritumu apsaimniekošanu	Noslēgtajā līgumā ar būvniecības pakalpojumu sniedzēju (ja projekta ietvaros plānoti būvdarbi) paredzēt šāda pienākuma izpildi; Pēc projekta īstenošanas pēc pieprasījuma ir pieejams pieņemšanas-nodošanas akts/izraksts/kvīts vai tml. Dokuments par normatīvajiem aktiem atbilstošu azbesta izstrādājumu apsaimniekošanu.
4.	Emisiju samazināšana (ja veic ēkas būvniecību/demontāžu)	Pasākumi putekļu, trokšņu un piesārņotāju emisiju samazināšanai būvdarbu laikā.	Būvniecības ieceres dokumenti ar iekļautu informāciju par trokšņu, putekļu un citu emisiju ierobežošanas risinājumiem. Noslēgti līgumi ar piegādātāju, pakalpojumu sniedzēju, ka tiks nodrošināti pasākumi trokšņu, putekļu un piesārņotāju emisiju samazināšanai būvniecības procesa laikā. Ražotāju tehniskās pases/ sertifikāti (ja attiecināms), kas apliecina iegādājamo iekārtu atbilstību emisiju vai trokšņu standartiem, nacionālajiem normatīvajiem aktiem.
5.	Gaisa kvalitāte (ja attiecas)	Sadedzināšanas iekārtu iegādes gadījumā iekārtas nedrīkst pasliktināt gaisa kvalitāti un tām jānodrošina gaisa kvalitātes prasību ievērošana.	Sadedzināšanas iekārtu iegādes gadījumā – saņemta A, B vai C kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas (atkarībā no iekārtas jaudas) ¹ . Sadedzināšanas iekārtu pārbūves gadījumā - nepieciešams attiecīgās atļaujas papildinājums.

¹ A, B kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas skatīt <https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlaujas-un-licences/a-un-b-atlaujas/>.

C kategorijas piesārņojošas darbības atļaujas skatīt <https://registri.vvd.gov.lv/izsniegtas-atlaujas-un-licences/c-kategorijas-piesarnojoso-darbibu-registrs/>.

		Ja projekta īstenošanas rezultātā paredzama gaisa kvalitātes samazināšanās, projektā paredz gaisa un dūmgāzu attīrīšanas iekārtu, putekļu un citu emisiju samazināšanas iekārtu, tai skaitā elektrostatisko filtru uzstādīšanu.	
6.	Valstspilsētās siltumenerģijas ražošanas avotu iekārtu uzstādot vai nomainot jāievēro šāda secība	- Vispirms jānodrošina pieslēgums efektīvai centralizētajai siltumapgādes sistēmai un jāierīko siltummezgls. - Ja tas nav iespējams, jāuzstāda efektīva bezemisiju siltumapgādes tehnoloģija. - Kā pēdējā iespēja – jāuzstāda bezemisiju tehnoloģijas hibrīdsistēma kopā ar cietās biomasas tehnoloģiju.	Neatkarīgs eksperts ēku energoefektivitātes jomā vai sertificēts būvspeciālists "Siltumapgādes, ventilācijas un gaisa kondicionēšanas sistēmu projektēšanā" sagatavo siltumenerģijas ražošanas avotu izmantošanas prioritārās kārtības izvērtējumu. Izvērtējums iekļauj šādu informāciju: 1) izvērtētas tehniskās iespējas pieslēgties primāri pie centralizētās siltumapgādes sistēmas. Ja tas tehniski nav iespējams, tad uzstādīt siltumsūkņus vai citas ne-emisiju AER tehnoloģijas; 2) izvērtēta ekonomiskā pamatotība - vērtējot konkrētā risinājuma potenciālās ieviešanas, kā arī lietošanas izmaksas, par ekonomiski nepamatotu risinājumu uzskatāms tāds risinājums, kas ir vismaz par 20 % dārgāks par citu iespējamo variantu; 3) izvērtēti juridiskie šķēršļi konkrētā risinājuma ieviešanai.

7.	Energoefektivitāte	Jāparedz risinājumi ar zemāku primārās enerģijas patēriņu, to pamatojot ar sasniegto kopējo primāro enerģijas ietaupījumu. Ieguldījumi energoefektivitātē nodrošina: • Enerģijas ietaupījumu; • Pāreju uz atjaunojamiem energoresursiem; • Izmaksefektīvu, tehniski, ekonomiski un videi nekaitīgu alternatīvu ieviešanu; • SEG emisiju samazinājumu.	Tehniskā informācija par uzstādītajām iekārtām, kā arī iekārtu energoefektivitāti.		
8.	Klimatdrošināšana ² (attiecas uz projektiem būvniecības un infrastruktūras jomā, kas iesniegti pēc 27.07.2026.)	Riska veids Plūdu risks un plūdu drauds Izmanto šīs kartes.	Klimata risku novērtējumu veic: 1. Veicot objekta atrašanās vietas analīzi, salīdzinot to ar LVĢMC klimata riska kartēm, nosakot objekta riska līmeni un applūšanas iespējamību pēc plūdu kartēm (10% plūdu scenāriju). 2. Ja objekts atrodas 2. vai 3. riska	Iespējamie pasākumi risku mazināšanai • teritorijas vertikālais plānojums ar ūdens novadīšanu no ēkas; • drenāžas sistēma; • paaugstināts grīdas līmenis virs apkārtējās teritorijas; • ūdensnecaurlaidīgi būvkonstrukciju risinājumi; • lietuss ūdens uzkrāšanas vai aiztures risinājumi;	Iespējamie dokumenti, kur var tik iekļauts riska novērtējums • Ēkas tehniskās apsekošanas akts (novērtējums par esošo lietuss ūdens sistēmas, notekūdeņu sistēmu un hidroizolācijas stāvokli). • Ietekmes uz vidi novērtējums vai Valsts vides dienesta izsniegtie tehniskie noteikumi. • Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums un projekta atbilstība teritorijas plānojumam. • Būvprojekts.

²Riska izvērtējums veicams, ja atbalsta apjoms (aizdevums, aizdevuma garantija) ir lielāks vai vienāds ar 100 000 EUR;

		klasē vai applūstošā teritorijā, tiek izvērtēts, vai projektā ir paredzēti atbilstoši riska mazināšanas pasākumi.	• zaļā infrastruktūra, kas samazina virszemes noteci.	
	<u>Karstuma viļņu risks</u>	1. Veicot objekta atrašanās vietas analīzi, salīdzinot to ar LVĢMC klimata riska kartēm. 2. Ja objekts atrodas 2. vai 3. riska klasē, tiek izvērtēts, vai projektā ir paredzēti atbilstoši riska mazināšanas pasākumi.	• Veikt pārkaršanas riska novērtējumu. • Būves orientācijas izvērtējums. • Logiem paredzēt saules aizsardzību, noēnošanu. • Ventilācijas sistēma nodrošina normatīvo gaisa apmaiņu. • Pasīvā dzesēšana (nakts ventilācija, zemes siltummaiņi)	• Ēkas energoaudits (pārkaršanas izvērtējums) • Ietekmes uz vidi novērtējums vai Valsts vides dienesta izsniegtie tehniskie noteikumi. • Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums un projekta atbilstība teritorijas plānojumam. • Būvprojekts.
	<u>Nokrišņu riska klase</u>	1. Veicot objekta atrašanās vietas analīzi, salīdzinot to ar LVĢMC klimata riska kartēm. 2. Ja objekts atrodas 2. vai 3. riska klasē, tiek izvērtēts, vai projektā ir paredzēti atbilstoši riska mazināšanas pasākumi.	• Būves novietojuma izvērtējums. • Lietus ūdens novadīšanas sistēmas pārbaude un uzlabošana. • Pamatu, pazemes līmeņu hidroizolācijas pārbaude un uzlabošana. • Lietus ūdens aiztures risinājumi (infiltrācija, uzkrāšana). • Inženiertīklu aizsardzība pret applūšanu.	• Ēkas tehniskās apsekošanas akts (novērtējums par esošo lietusu ūdens sistēmas, notekūdeņu sistēmu un hidroizolācijas stāvokli). • Ietekmes uz vidi novērtējums vai Valsts vides dienesta izsniegtie tehniskie noteikumi. • Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums un projekta atbilstība teritorijas plānojumam. • Būvprojekts.
	<u>Aukstuma viļņu risks *</u>	* Aukstuma viļņu risks būvēm (ēkām un inženierbūvēm) tiek uzskatīts par būtiski mazinātu, ja objekts ir projektēts un izbūvēts atbilstoši spēkā esošajiem būvnormatīviem, kas nosaka prasības konstrukciju sala izturībai, materiālu izvēlei un inženierkomunikāciju aizsardzībai pret zemu temperatūru, piemēram, ierakšanas dziļumam. Līdz ar to, ja būve atbilst būvniecības regulējuma prasībām, aukstuma viļņu radītais risks tiek vērtēts kā kontrolēts un samazināts līdz pieņemamam līmenim un projekta līmenī papildu izvērtējums un papildu dokumentu, tostarp būvprojekta, iesniegšana netiek prasīta.		
	<u>Sniega riska klase **</u>	**Sniega slodzes risks (ēkām un inženierbūvēm) tiek uzskatīts par būtiski mazinātu, ja objekts ir projektēts un izbūvēts atbilstoši spēkā esošajiem būvnormatīviem un Eurokodu nacionālajiem pielikumiem, kuros noteikti sniega slodzes		

		raksturlielumi un drošības koeficienti, kas atspoguļo Latvijas klimatiskos apstākļus. Līdz ar to, ja būve tiek būvēta un nodota ekspluatācijā atbilstoši spēkā esošā būvniecības regulējuma prasībām, projekta līmenī papildu izvērtējums un papildu dokumentu, tostarp būvprojekta, iesniegšana netiek prasīta.
--	--	---